

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Циклова комісія землепорядних дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Геодезія та землеустрій
(назва освітньо-професійної програми)

галузь знань 19 Архітектура та будівництво
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 193 Геодезія та землеустрій
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

відділення земельно-правове
(назва відділення)

Програму навчальної дисципліни ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО розроблено на основі освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій», спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол від 24 квітня 2024 року № 11

Розробники: Кийко Неля Миколаївна, викладач землевпорядних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії землевпорядних дисциплін

Протокол від 29 серпня 2025р. № 1

Голова циклової комісії землевпорядних дисциплін

29 серпня 2025р.

(підпис)

Неля РУСІНА

(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1

29 серпня 2025 р.

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ
(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	180
Кількість кредитів ECTS	6
Кількість змістових модулів	4
Мова викладання	українська
Курсовий проект (робота) (якщо є в навчальному плані)	-
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2025-2026
Семестр	III
Аудиторні години:	84
лекційні	40
практичні	44
Самостійна робота	66
Підготовка до екзамену	30
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	6 4,7

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Земельне право є ведучою дисципліною підготовки спеціаліста, який займається виконанням робіт із землепорядкування та кадастру. Він повинен володіти системою знань з основ земельного права, правового регулювання земельних відносин, що є найбільш актуальним для реалізації земельної реформи.

Передумовами вивчення навчальної дисципліни є знання і вміння, одержані студентами під час вивчення дисциплін «Основи правознавства», «Основи екології».

Супутні та наступні навчальні дисципліни – «Землепорядне проектування», «Земельний кадастр», «Основи стандартизації, метрології та діловодства».

Дисципліна „Земельне право” базується на вивченні Земельного кодексу України та інших кодексів і нормативно-правових актів, які використовуються при врегулюванні земельних питань.

Студент повинен знати законодавчі акти, які стосуються предмету і системи земельного права, вміти застосовувати земельно-правову законодавчу базу з регулювання земельних відносин, володіти системою нормативних актів в управлінні земельних відносин.

Вміння студента використовувати земельно-правову законодавчу базу відпрацьовується при вивченні конкретних життєвих ситуацій, тобто при розв'язанні задач, при оформленні документації, цивільно-правових угод.

Програмою дисципліни передбачено проведення теоретичних та практичних занять.

У результаті вивчення дисципліни «Земельне право» студенти повинні знати:

- склад і категорії земель, встановлення та зміну цільового призначення земель;
- право власності та форми власності на землю;
- види землекористування та обмежень;
- правовий режим земель кожної категорії;
- повноваження органів державної влади і спеціально уповноважених органів у галузі земельних відносин;
- відшкодування збитків власникам землі і землекористувачам та відшкодування втрат сільськогосподарського й лісогосподарського виробництва;
- завдання охорони земель та економічне стимулювання раціонального використання і охорони земель;
- планування в галузі використання земель;
- контроль за використанням та охороною земель;
- землеустрій та земельний кадастр;
- моніторинг земель;
- органи, що вирішують земельні спори, їх повноваження;
- види відповідальності за порушення земельного законодавства.

Студенти повинні вміти:

- правильно застосовувати нормативно-правові акти при врегулюванні суспільних земельних відносин;
- складати та оформляти документи по землепорядкуванню;
- вирішувати питання, пов'язані з регулюванням земельних відносин;
- вирішувати земельні спори;
- здійснювати контроль за використанням та охороною земель;
- проводити розгляд, погодження та затвердження проектів відведення, вилучення (викупу) земель, створення нових агроформувань.

Очікувані результати навчання та сформовані компетентності:

Після вивчення дисципліни «Земельне право» у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК7. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.
ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення, та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (СК)

- СК5. Здатність володіти сукупністю знань з правового регулювання земельних відносин, вміти аналізувати нормативно-правові акти, що регламентує процес володіння, використання та розпорядження землею фізичними та юридичними особами.
СК6. Вміння зібрати і підготувати дані, потрібні для реєстрації земельних ділянок, супроводжувати оформлення всіх видів цивільно-правових угод щодо земельних ділянок.

Результати навчання (РН)

- РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
РН3. Будувати взаємозв'язки між знаннями та досвідом, елементами природничих, юридичних, економічних освітніх компонент і способами їх практичного використання в професійній діяльності.
РН4. Вільно володіти державною мовою як усно, так і письмово та іноземною мовою в обсязі, необхідному для забезпечення професійної діяльності.
РН5. Вміти приймати рішення в професійній галузі, обмінюватися інформацією, ідеями та напрацюваннями з представниками інших професійних груп на рівні органів місцевого самоврядування, державної влади тощо.
РН10. Використовувати нормативно-правові акти для здійснення професійної діяльності.
РН15. Розуміти основи професійної субординації, роботи в колективі, визначати цілі і забезпечувати контроль їх досягнення.
РН16. Організовувати підприємницьку діяльність відповідно до законодавства в галузі геодезії та землеустрою

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет і система земельного права. Право на землю

Тема 1. Вступ. Предмет і система земельного права, земельні правовідносини

Земельна реформа на Україні і етапи її здійснення. Організаційно-правові основи земельної реформи. Стан реформування земельних відносин в Україні у 1991-2013 роках. Мета і принципи реформування земельних відносин. Поняття земельного права. Методи земельного права. Принципи земельного права. Земельне право як правова галузь. Предмет земельного права. Норми та інститути земельного права. Основи виникнення земельних правовідносин. Об'єкти, суб'єкти земельних правовідносин. Співвідношення земельного права з водним, лісовим, гірничим правом і правовою охороною природи.

Тема 2. Джерела земельного права

Поняття і класифікація джерел земельного права. Конституція України та Республіки Крим як джерело земельного права. Земельний кодекс України - основне джерело земельного права. Лісовий, Водний, Гірничий, Адміністративний, Цивільний і інші кодекси як джерела земельного права. Закони як джерела земельного права. Підзаконні акти як джерела земельного права. Юридичне значення керівних роз'яснень Верховного Суду і Інструкції Державного Арбітражу і Держгеокадастру України. Рішення, розпорядження, накази і інші підзаконні акти, їх роль при вирішенні земельних питань.

Тема 3. Система управління земельним фондом України та повноваження органів управління в галузі земельних відносин

Поняття державного управління земельним фондом, його суть і завдання. Система і структура державних і спеціально уповноважених органів управління земельним фондом України. Місце органів державної влади та їх повноваження у галузі земельних відносин. Повноваження Верховної Ради, обласних, районних, міських і районних у містах, сільських і селищних рад у галузі земельних відносин. Повноваження органів виконавчої влади і місцевих державних адміністрацій у галузі земельних відносин. Роль землевпорядної служби в державному управлінні земельним фондом. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у галузі земельних відносин. Повноваження державних органів приватизації у галузі земельних відносин.

Тема 4. Право власності на землю

Поняття та зміст права власності на землю. Способи та підстави набуття права власності. Встановлення моменту виникнення права власності. Об'єкти і суб'єкти права власності на землю. Право власності на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад, держави, іноземних держав. Порядок безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами. Норми безоплатної передачі земельних ділянок громадянам. Набуття права на земельну ділянку за давністю користування. Перехід права на земельну ділянку у разі набуття права на жилий будинок, будівлю та споруду. Спільна власність. Поняття права спільної власності. Виникнення права і право спільної часткової власності на землю. Виникнення права і право спільної сумісної власності на землю. Права і обов'язки власників земельних ділянок. Документи, що посвідчують право власності на землю.

Тема 5. Право користування землею

Поняття права користування землею. Право постійного користування землею. Оренда землі. Суб'єкти і об'єкти права користування землею. Право оренди земельною ділянкою. Закон України "Про оренду". Порядок передачі земельних ділянок в оренду. Договір оренди, його зміст, дотримання умов договору. Право концесіонера на земельну ділянку. Порядок надання земельних ділянок державної або комунальної власності у постійне користування. Права і обов'язки землекористувачів. Документи, що посвідчують право користування землею.

Тема 6. Право земельного сервітуту

Поняття земельного сервітуту. Види сервітутів. Зміст і види права земельного сервітуту. Порядок встановлення земельного сервітуту. Дія і припинення дії земельного сервітуту. Угода про встановлення земельного сервітуту. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови. Добросусідство. Зміст добросусідства. Захист прав на землю. Способи захисту і гарантії прав на земельні ділянки.

Тема 7. Обмеження прав на землю

Поняття обмеження. Види обмежень права на земельну ділянку. Охоронні і санітарні зони. Санітарно-захисні зони. Зони особливого режиму використання земель. Договори обмежень. Зміст, призначення та вимоги до укладання і оформлення договору.

Змістовий модуль 2. Категорії земель України

Тема 8. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення

Землі сільськогосподарського призначення їх визначення, призначення та порядок використання. Пріоритетність земель сільськогосподарського призначення. Земельні ділянки державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, організацій і установ, їх приватизація. Право власності та користування землею сільськогосподарських підприємств, установ і організацій, збереження їх права на землю. Розподіл несільськогосподарських угідь при ліквідації сільськогосподарських підприємств. Землі фермерських господарств. Приватизація земельних ділянок членами фермерських господарств. Земельні ділянки особистих селянських господарств та для садівництва. Землі для сінокосіння та випасання худоби. Земельні ділянки для городництва. Право користування несільськогосподарських підприємств, установ і організацій, громадських об'єднань, релігійних організацій України землями, що надані для ведення підсобного сільського господарства.

Тема 9. Землі житлової та громадської забудови

Поняття земель населених пунктів. Державне управління землями населених пунктів. Поняття, загальна характеристика й особливості правового режиму земель селищ міського типу та сільських населених пунктів. Визначення земель житлової забудови і їх використання. Земельні ділянки для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і гаражного будівництва житлово-будівельних і гаражно-будівельних кооперативів та багатоквартирних житлових будинків.

Тема 10. Землі природно-заповідного й історико-культурного призначення

Поняття земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, склад, види і використання цих земель. Законодавство про землі природно-заповідного фонду і його взаємозв'язок із Земельним та іншими кодексами. Закон України "Про природно-

заповідний фонд України". Поняття і склад земель історико-культурного призначення. Загальний правовий режим земель історико-культурного призначення. Спеціальний правовий режим земель історико-культурного призначення. Правовий режим охоронних зон пам'яток культури. Закон України «Про охорону культурної спадщини».

Тема 11. Землі оздоровчого та рекреаційного призначення

Поняття земель оздоровчого призначення. Використання земель і обмеження діяльності на землях оздоровчого призначення. Закон України «Про курорти». Визначення, склад земель рекреаційного призначення. Використання земель рекреаційного призначення. Спеціальні правові режими земель рекреаційного призначення. Закони України «Про фізичну культуру і спорт», «Про туризм», «Про музеї та музейну справу».

Тема 12. Землі лісогосподарського призначення та водного фонду

Визначення, склад і використання земель лісогосподарського призначення. Управління землями лісів. Лісовий кодекс України про землі лісів. Зв'язок Земельного і Лісового кодексу з питань вирішення надання земель лісогосподарського призначення у власність і користування. Лісокористування і його види. Основне і побічне лісокористування. Права і обов'язки лісокористувачів. Відповідальність за порушення законодавства в галузі лісокористування. Поняття, склад земель і управління землями водного фонду. Право на землі водного фонду. Прибережні захисні, берегові смуги і смуги відведення. Водокористування, права і обов'язки водокористувачів. Обмеження у використанні земельних ділянок поблизу водойм, лиманів тощо. Водний і Земельний кодекси про використання земель водного фонду. Відповідальність за порушення законодавства в галузі водокористування.

Тема 13. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

Визначення земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Види земель промисловості та порядок використання цих земель. Кодекс "Про надра" і його взаємозв'язок з Земельним кодексом. Право користування землями надр і його основні види. Види і склад земель транспорту і порядок їх використання (землі залізничного, морського, річкового, автомобільного, авіаційного, трубопровідного та міського електротранспорту). Землі зв'язку і енергетичної системи та порядок їх використання. Порядок надання і використання земель оборони.

Змістовий модуль 3. Набуття і припинення прав на землю. Вирішення земельних спорів

Тема 14. Придбання і продаж земельних ділянок

Придбання земельних ділянок або прав на них на підставі цивільно-правових угод. Порядок продажу земельних ділянок державної та комунальної власності громадянам і юридичним особам. Особливості продажу земельних ділянок державної або комунальної власності іноземним державам і іноземним юридичним особам. Покупці земель сільськогосподарського призначення. Набуття права власності на земельні ділянки на підставі міни, дарування, застави, ренти, успадкування та інших цивільно-правових угод. Зміст угод про перехід права власності на земельні ділянки. Застава земельних ділянок або прав на них. Обов'язковість продажу земельних ділянок державної чи комунальної власності або прав на них на конкурентних засадах. Поняття про земельні торги. Підготовка лотів до продажу на земельних торгах. Оголошення про проведення земельних торгів і їх проведення. Визнання торгів такими, що не відбулися. Відчуження земельних ділянок за рішенням суду.

Тема 15. Припинення і перехід прав на землю

Підстави припинення права власності і користування земельною ділянкою. Добровільна відмова від права власності та права постійного користування земельною ділянкою. Підстави для примусового припинення прав на земельну ділянку. Порядок припинення права користування земельними ділянками, які використовуються з порушенням земельного законодавства. Припинення права власності на земельну ділянку особи, якій земельна ділянка не може належати на праві власності. Викуп земельних ділянок для суспільних потреб. Примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності. Конфіскація земельних ділянок. Порядок вилучення земельних ділянок та особливо цінних земель. Порядок погодження питань, пов'язаних із вилученням (викупом) земельних ділянок для суспільних потреб або з мотивів суспільної необхідності.

Тема 16. Відшкодування втрат сільськогосподарського, лісогосподарського виробництва та збитків власникам землі і землекористувачам

Поняття про відшкодування збитків землевласникам і землекористувачам. Підстави та порядок відшкодування збитків землевласникам і землекористувачам. Поняття про відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва. Умови відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва. Звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва. Використання коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.

Тема 17. Вирішення земельних спорів

Поняття земельних спорів. Система органів з питань вирішення земельних спорів. Порядок розгляду земельних спорів органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів. Права і обов'язки сторін при розгляді земельних спорів. Виконання рішень органів виконавчої влади з питань земельних ресурсів та органів місцевого самоврядування щодо спорів.

Змістовий модуль 4. Функції управління земельним фондом

Тема 18. Відновлення і поліпшення земель як функція управління земельним фондом України

Об'єктивна необхідність і види відновлення земель. Необхідність та види поліпшення земель. Правове регулювання організації й проведення робіт із меліорації земель, рекультивації земель і захисту ґрунтів від водної та вітрової ерозії. Консервація земель.

Тема 19. Планування використання і охорони земельних ресурсів як функція управління земельним фондом України

Поняття планування використання й охорони земельних ресурсів як функція управління земельним фондом. Організація територіального планування на сучасному етапі розвитку земельних відносин. Правові форми галузевого та територіального планування використання й охорони земельних ресурсів. Державні органи, які ведуть планування використання й охорону земельних ресурсів, їх компетенції. Загальнодержавні та регіональні програми використання і охорони земель. Природно-сільськогосподарське районування земель. Правові засади зонування земель.

Тема 20. Землеустрій як функція управління земельним фондом України

Поняття і мета землеустрою як функції управління земельним фондом. Завдання і зміст землеустрою. Організація та порядок здійснення землеустрою. Землевпорядний процес і його основні стадії. Розгляд і затвердження землевпорядних проектів. Система землевпорядних органів та їх функції. Погодження документації із землеустрою.

Тема 21. Державний земельний кадастр як функція управління земельним фондом України

Визначення та призначення державного земельного кадастру як функції управління земельним фондом. Завдання ведення державного земельного кадастру. Юридичне значення складових частин державного земельного кадастру Кадастрове зонування, кадастрові зйомки, бонітування ґрунтів, економічна і грошова оцінка земель, державна реєстрація земельних ділянок, облік кількості і якості земель. Земельно-кадастрова документація, її правове призначення. Органи, на які покладено ведення державного земельного кадастру.

Тема 22. Правова охорона земель

Поняття правової охорони земель. Зміст і завдання охорони земель. Стандартизація і нормування в галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів. Охорона земель від забруднення небезпечними речовинами, охорона ґрунтів. Правовий режим екологічно уражених земель. Використання техногенно забруднених земель.

Тема 23. Економічне стимулювання раціонального використання і охорони земель

Зміст економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель. Правові засади плати за землю. Пільги щодо плати за землю.

Тема 24. Встановлення та зміна меж адміністративно-територіальних утворень

Порядок встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень. Органи, які приймають рішення про встановлення та зміну меж адміністративно-територіальних утворень. Посвідчення меж адміністративно-територіальних утворень.

Тема 25. Державний контроль за використанням і охороною земель та їх моніторинг

Зміст і завдання контролю за використанням і охороною земель. Система органів, які здійснюють державний контроль за використанням і охороною земель. Самоврядний та громадський контроль за використанням і охороною земель. Моніторинг земель. Призначення і завдання моніторингу земель.

Тема 26. Відповідальність за порушення земельного законодавства

Поняття юридичної відповідальності за земельні правопорушення. Земельні правопорушення як підстава юридичної відповідальності. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства. Цивільно-правова відповідальність за порушення земельного законодавства. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність за земельні правопорушення. Самовільно зайняті земельні ділянки та їх повернення

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	с	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Предмет і система земельного права. Право на землю					
Тема 1. Вступ. Предмет і система земельного права, земельні правовідносини	4	2	-	-	2
Тема 2. Джерела земельного права	2	-	-	-	2
Тема 3. Система управління земельним фондом України	4	2	-	-	2
Тема 4. Право власності на землю	10	2	4	-	4
Тема 5. Право користування землею	8	2	4	-	2
Тема 6. Право земельного сервітуту	6	2	2	-	2
Тема 7. Обмеження прав на землю	2	-	-	-	2
Разом за змістовим модулем 1	36	10	10		16
Змістовий модуль 2. Категорії земель України					
Тема 8. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	8	2	4	-	2
Тема 9. Землі житлової та громадської забудови	8	2	4	-	2
Тема 10. Землі природно-заповідного й історико-культурного призначення	8	2	2	-	2
Тема 11. Землі оздоровчого та рекреаційного призначення	6	-	2	-	4
Тема 12.	8	2	4	-	2

Землі лісогосподарського призначення та водного фонду					
Тема 13. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	8	2	2	-	4
Разом за змістовим модулем 2	46	10	18	-	18
Змістовий модуль 3. Набуття і припинення прав на землю. Вирішення земельних спорів					
Тема 14. Придбання і продаж земельних ділянок	10	2	4	-	4
Тема 15. Припинення і перехід прав на землю	8	4	-	-	4
Тема 16. Відшкодування втрат сільськогосподарського, лісогосподарського виробництва та збитків власникам землі і землекористувачам	6	2	2	-	2
Тема 17. Вирішення земельних спорів	8	2	4	-	2
Разом за змістовим модулем 3	32	10	10	-	12
Змістовий модуль 4. Функції управління земельним фондом					
Тема 18. Відновлення і поліпшення земель як функція управління земельним фондом України	2	-	-	-	2
Тема 19. Планування використання і охорони земельних ресурсів як функція управління земельним фондом України	4	2	-	-	2
Тема 20. Землеустрій як функція управління земельним фондом України	2	-	-	-	2

Тема 21. Державний земельний кадастр як функція управління земельним фондом України	4	2	-	-	2
Тема 22. Правова охорона земель	8	2	4	-	2
Тема 23. Економічне стимулювання раціонального використання і охорони земель	2	-	-	-	2
Тема 24. Встановлення та зміна меж адміністративно- територіальних утворень	2	-	-	-	2
Тема 25. Державний контроль за використанням і охороною земель	4	2	-	-	2
Тема 26. Відповідальність за порушення земельного законодавства	8	2	2	-	4
Разом за змістовим модулем 4	36	10	6	-	20
Всього	150	40	44	-	66
Підготовка до екзамену	30				
Всього годин	180				

5. Теми лекційних, практичних занять та самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назва теми	Кількість годин
			III, V семестр	
			Змістовий модуль 1. Предмет і система земельного права. Право на землю	36
1			<i>Вступ. Предмет і система земельного права, земельні правовідносини</i>	4
	1	лекція	Земельна реформа в Україні і етапи її здійснення. Стан реформування земельних відносин в Україні у 1991-2024 роках. Поняття, предмет, методи та принципи земельного права. Норми та інститути земельного права.	2
		самостійне вивчення	Основи виникнення земельних правовідносин. Об'єкти, суб'єкти земельних правовідносин. Співвідношення земельного права з водним, лісовим, гірничим правом і правовою охороною природи.	2
2			<i>Джерела земельного права</i>	2
		самостійне вивчення	Поняття і класифікація джерел земельного права. Конституція України та Республіки Крим як джерело земельного права. Земельний кодекс України - основне джерело земельного права. Лісовий, Водний, Гірничий, Адміністративний, Цивільний і інші кодекси як джерела земельного права. Закони як джерела земельного права. Підзаконні акти як джерела земельного права.	2
3			<i>Система управління земельним фондом України</i>	4
	2	лекція	Поняття державного управління земельним фондом, його суть і завдання. Місце органів державної влади та їх повноваження у галузі земельних відносин. Повноваження Верховної Ради, обласних, районних, міських і районних у містах, сільських і селищних рад у галузі земельних відносин. Повноваження органів виконавчої влади і місцевих державних адміністрацій у галузі земельних відносин.	2
		самостійне вивчення	Роль землевпорядної служби в державному управлінні земельним фондом. Повноваження центрального органу виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів у галузі земельних відносин. Повноваження державних органів приватизації у галузі земельних відносин.	2
4			<i>Право власності на землю</i>	10
	3	лекція	Поняття та зміст права власності на землю. Способи та підстави набуття права власності. Встановлення моменту виникнення права власності. Об'єкти і суб'єкти права власності на землю. Право власності на землю громадян, юридичних осіб, територіальних громад, держави, іноземних держав. Порядок безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами. Норми безоплатної передачі земельних ділянок громадянам.	2
		самостійне вивчення	Набуття права на земельну ділянку за давністю користування. Перехід права на земельну ділянку у разі набуття права на жилий будинок, будівлю та споруду.	4

			Спільна власність. Поняття права спільної власності. Виникнення права і право спільної часткової власності на землю. Виникнення права і право спільної сумісної власності на землю. Права і обов'язки власників земельних ділянок. Документи, що посвідчують право власності на землю.	
	4	практичне заняття	Практичне заняття № 1 частина 1 Оформлення документації, яка є підставою для передачі земельної ділянки у власність	2
	5	практичне заняття	Практичне заняття № 1 частина 2 Оформлення документації, яка є підставою для передачі земельної ділянки у власність	2
5			Право користування землею	8
	6	лекція	Поняття, суб'єкти і об'єкти права користування землею. Право постійного користування землею. Оренда землі. Закон України "Про оренду". Порядок передачі земельних ділянок в оренду. Договір оренди, його зміст, дотримання умов договору. Право концесіонера на земельну ділянку. Права і обов'язки землекористувачів. Документи, що посвідчують право користування землею.	2
		самостійне вивчення	Право концесіонера на земельну ділянку. Права і обов'язки землекористувачів. Документи, що посвідчують право користування землею.	2
	7	практичне заняття	Практичне заняття № 2 частина 1 Оформлення документації, яка є підставою для надання земельної ділянки у користування	2
	8	практичне заняття	Практичне заняття № 2 частина 2 Оформлення документації, яка є підставою для надання земельної ділянки у користування	2
6			Право земельного сервітуту	6
	9	лекція	Поняття, зміст і види земельного сервітуту. Порядок встановлення земельного сервітуту. Дія і припинення дії земельного сервітуту. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови.	2
		самостійне вивчення	Добросусідство. Зміст добросусідства. Захист прав на землю. Способи захисту і гарантії прав на земельні ділянки.	2
	10	практичне заняття	Практичне заняття № 3 Оформлення угоди про встановлення земельного сервітуту	2
7			Обмеження прав на землю	2
		самостійне вивчення	Поняття обмеження. Види обмежень права на земельну ділянку. Охоронні і санітарні зони. Санітарно-захисні зони. Зони особливого режиму використання земель. Договори обмежень. Зміст, призначення та вимоги до укладання і оформлення договору.	2
			Змістовий модуль 2. Категорії земель України	46
8			Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	8
	11	лекція	Землі сільськогосподарського призначення їх визначення, призначення та порядок використання. Пріоритетність земель сільськогосподарського призначення. Земельні ділянки державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, організацій і установ, їх приватизація. Розподіл несільськогосподарських угідь при ліквідації сільськогосподарських підприємств. Землі фермерських господарств. Приватизація земельних ділянок членами фермерських	2

			господарств.	
		самостійне вивчення	Земельні ділянки особистих селянських господарств та для садівництва. Землі для сінокосіння та випасання худоби. Земельні ділянки для городництва. Право користування несільськогосподарських підприємств, установ і організацій, громадських об'єднань, релігійних організацій України землями, що надані для ведення підсобного сільського господарства.	2
	12	практичне заняття	Практичне заняття № 5 частина 1 Порядок надання земельних ділянок сільськогосподарського призначення підприємствам, організаціям, установам і громадянам. Вирішення ситуаційних задач	2
	13	практичне заняття	Практичне заняття № 5 частина 2 Порядок надання земельних ділянок сільськогосподарського призначення підприємствам, організаціям, установам і громадянам. Вирішення ситуаційних задач.	2
9			<i>Землі житлової та громадської забудови</i>	8
	14	лекція	Визначення земель житлової забудови і їх використання. Земельні ділянки для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і гаражного будівництва житлово-будівельних і гаражно-будівельних кооперативів та багатоквартирних житлових будинків.	2
		самостійне вивчення	Використання земель житлової та громадської забудови. Процедура надання земельної ділянки під житлову та громадську забудову	2
	15	практичне заняття	Практичне заняття № 6 частина 1 Порядок надання земельних ділянок дачним, гаражним, житлово-будівельним і садівничим кооперативам. Вирішення ситуаційних задач.	2
	16	практичне заняття	Практичне заняття № 6 частина 2 Порядок надання земельних ділянок дачним, гаражним, житлово-будівельним і садівничим кооперативам. Вирішення ситуаційних задач.	2
10			<i>Землі природно-заповідного й історико-культурного призначення</i>	8
	17	лекція	Поняття земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, склад, види і використання цих земель. Законодавство про землі природно-заповідного фонду і його взаємозв'язок із Земельним та іншими кодексами. Закон України "Про природно-заповідний фонд України".	2
		самостійне вивчення	Поняття і склад земель історико-культурного призначення. Загальний правовий режим земель історико-культурного призначення. Спеціальний правовий режим земель історико-культурного призначення. Правовий режим охоронних зон пам'яток культури. Закон України «Про охорону культурної спадщини».	4
	18	практичне заняття	Практичне заняття № 7 Порядок надання земельних ділянок природно-заповідного й історико-культурного призначення. Вирішення ситуаційних задач.	2
11			<i>Землі оздоровчого та рекреаційного призначення</i>	6
		самостійне вивчення	Поняття земель оздоровчого призначення. Використання земель і обмеження діяльності на землях оздоровчого призначення. Закон України «Про курорти». Визначення, склад земель рекреаційного призначення. Використання земель рекреаційного призначення. Спеціальні правові режими земель рекреаційного призначення. Закони України «Про фізичну культуру і спорт», «Про туризм», «Про музеї	4

			та музейну справу».	
	19	практичне заняття	Практичне заняття № 8 Порядок надання земельних ділянок оздоровчого та рекреаційного призначення. Вирішення ситуаційних задач.	2
12			<i>Землі лісогосподарського призначення та водного фонду</i>	8
	20	лекція	Визначення, склад і використання земель лісогосподарського призначення. Управління землями лісів. Лісовий кодекс України про землі лісів. Зв'язок Земельного і Лісового кодексу з питань вирішення надання земель лісогосподарського призначення у власність і користування. Лісокористування і його види. Поняття, склад земель і управління землями водного фонду. Право на землі водного фонду. Прибережні захисні, берегові смуги і смуги відведення.	2
		самостійне вивчення	Права і обов'язки лісокористувачів. Відповідальність за порушення законодавства в галузі лісокористування. Водокористування, права і обов'язки водокористувачів. Обмеження у використанні земельних ділянок поблизу водойм, лиманів тощо. Водний і Земельний кодекси про використання земель водного фонду. Відповідальність за порушення законодавства в галузі водокористування.	2
	21	практичне заняття	Практичне заняття № 9 частина 1 Порядок надання земельних ділянок лісогосподарського призначення та водного фонду. Вирішення ситуаційних задач.	2
	22	практичне заняття	Практичне заняття № 9 частина 2 Порядок надання земельних ділянок лісогосподарського призначення та водного фонду. Вирішення ситуаційних задач.	2
13			<i>Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення</i>	8
	23	лекція	Визначення земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Види земель промисловості та порядок використання цих земель. Кодекс "Про надра" і його взаємозв'язок з Земельним кодексом. Право користування землями надр і його основні види.	2
		самостійне вивчення	Види і склад земель транспорту і порядок їх використання (землі залізничного, морського, річкового, автомобільного, авіаційного, трубопровідного та міського електротранспорту). Землі зв'язку і енергетичної системи та порядок їх використання. Порядок надання і використання земель оборони.	4
	24	практичне заняття	Практичне заняття № 10 Порядок надання земельних ділянок промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони. Вирішення ситуаційних задач.	2
			Змістовий модуль 3. Набуття і припинення прав на землю. Вирішення земельних спорів	32
14			<i>Придбання і продаж земельних ділянок</i>	10
	25	лекція	Придбання земельних ділянок або прав на них на підставі цивільно-правових угод. Порядок продажу земельних ділянок державної та комунальної власності громадянам і юридичним особам. Покупці земель сільськогосподарського призначення. Набуття права власності на земельні ділянки на підставі міні, дарування, застави, ренти, успадкування та інших цивільно-правових угод. Зміст угод про перехід права власності на земельні ділянки. Застава земельних ділянок або прав на них.	2
		Самостійне вивчення	Обов'язковість продажу земельних ділянок державної чи комунальної власності або прав на них на конкурентних	4

			засадах. Поняття про земельні торги. Підготовка лотів до продажу на земельних торгах. Оголошення про проведення земельних торгів і їх проведення. Визнання торгів такими, що не відбулися. Відчуження земельних ділянок за рішенням суду. Особливості продажу земельних ділянок державної або комунальної власності іноземним державам і іноземним юридичним особам	
	26	практичне заняття	Практичне заняття № 4 частина 1 Складання цивільно-правових угод	2
	27	практичне заняття	Практичне заняття № 4 частина 2 Складання цивільно-правових угод	2
15			Припинення і перехід прав на землю	8
	28	лекція	Підстави припинення права власності і користування земельною ділянкою. Добровільна відмова від права власності та права постійного користування земельною ділянкою. Підстави для примусового припинення прав на земельну ділянку.	2
	29	лекція	Порядок припинення права користування земельними ділянками, які використовуються з порушенням земельного законодавства. Викуп земельних ділянок для суспільних потреб.	2
		самостійне вивчення	Примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності. Конфіскація земельних ділянок. Порядок вилучення земельних ділянок та особливо цінних земель. Порядок погодження питань, пов'язаних із вилученням (викупом) земельних ділянок для суспільних потреб або з мотивів суспільної необхідності.	6
16			Відшкодування втрат сільськогосподарського, лісгосподарського виробництва та збитків власникам землі і землекористувачам	6
	30	лекція	Поняття про відшкодування збитків землевласникам і землекористувачам. Підстави та порядок відшкодування збитків землевласникам і землекористувачам. Поняття про відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва. Умови відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.	2
		самостійне вивчення	Звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва. Використання коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.	2
	31	практичне заняття	Практичне заняття № 11 Вирішення завдань на встановлення і визначення розмірів втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.	2
17			Вирішення земельних спорів	8
	32	лекція	Поняття земельних спорів. Система органів з питань вирішення земельних спорів. Порядок розгляду земельних спорів органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів.	2
		самостійне вивчення	Права і обов'язки сторін при розгляді земельних спорів. Виконання рішень органів виконавчої влади з питань земельних ресурсів та органів місцевого самоврядування щодо спорів.	2
	33	практичне заняття	Практичне заняття № 12 частина 1 Вирішення ситуаційних завдань, пов'язаних з земельними спорами.	2
	34	практичне заняття	Практичне заняття № 12 частина 2 Вирішення ситуаційних завдань, пов'язаних з земельними	2

			спорами.	
			Змістовий модуль 4. Функції управління земельним фондом України	36
18			<i>Відновлення і поліпшення земель як функція управління земельним фондом України</i>	2
		самостійне вивчення	Об'єктивна необхідність і види відновлення земель. Необхідність та види поліпшення земель. Правове регулювання організації й проведення робіт із меліорації земель, рекультивації земель і захисту ґрунтів від водної та вітрової ерозії. Консервація земель.	2
19			<i>Планування використання і охорони земель як функція управління земельним фондом України</i>	4
	35	лекція	Поняття планування використання й охорони земельних ресурсів як функція управління земельним фондом. Організація територіального планування на сучасному етапі розвитку земельних відносин. Правові форми галузевого та територіального планування використання й охорони земельних ресурсів	2
		самостійне вивчення	Державні органи, які ведуть планування використання й охорони земельних ресурсів, їх компетенції. Загальнодержавні та регіональні програми використання і охорони земель. Природно-сільськогосподарське районування земель. Правові засади зонування земель.	2
20			<i>Землеустрій як функція управління земельним фондом України</i>	2
		самостійне вивчення	Поняття і мета землеустрою як функції управління земельним фондом. Завдання і зміст землеустрою. Організація та порядок здійснення землеустрою. Землевпорядний процес і його основні стадії. Розгляд і затвердження землевпорядних проєктів. Система землевпорядних органів та їх функції. Погодження документації із землеустрою.	2
21			<i>Державний земельний кадастр як функція управління земельним фондом України</i>	4
	36	лекція	Визначення та призначення державного земельного кадастру як функції управління земельним фондом. Завдання ведення державного земельного кадастру. Юридичне значення складових частин державного земельного кадастру. Кадастрове зонування, кадастрові зйомки, бонітування ґрунтів, економічна і грошова оцінка земель, державна реєстрація земельних ділянок, облік кількості і якості земель. Земельно-кадастрова документація, її правове призначення. Органи, на які покладено ведення державного земельного кадастру.	2
		самостійне вивчення	Земельно-кадастрова документація, її правове призначення. Органи, на які покладено ведення державного земельного кадастру.	2
22			<i>Правова охорона земель</i>	8
	37	лекція	Поняття правової охорони земель. Зміст і завдання охорони земель. Охорона земель від забруднення небезпечними речовинами, охорона ґрунтів. Правовий режим екологічно уражених земель. Використання техногенно забруднених земель.	2
		самостійне вивчення	Стандартизація і нормування в галузі охорони земель та відтворення родючості ґрунтів.	2
	38	практичне заняття	Практичне заняття № 13 частина 1 Вирішення ситуаційних завдань, пов'язаних з правовою охороною земель.	2
	39	практичне заняття	Практичне заняття № 13 частина 2 Вирішення ситуаційних завдань, пов'язаних з правовою	2

			охороною земель.	
23			Економічне стимулювання раціонального використання земель і охорони земель	2
		самостійне вивчення	Зміст економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель. Правові засади плати за землю. Пільги щодо плати за землю.	2
24			Встановлення та зміна меж адміністративно-територіальних утворень	2
		самостійне вивчення	Порядок встановлення і зміни меж адміністративно-територіальних утворень. Органи, які приймають рішення про встановлення та зміну меж адміністративно-територіальних утворень. Посвідчення меж адміністративно-територіальних утворень.	2
25			Державний контроль за використанням і охороною земель та їх моніторинг	4
	40	лекція	Зміст і завдання контролю за використанням і охороною земель. Система органів, які здійснюють державний контроль за використанням і охороною земель.	2
		самостійне вивчення	Самоврядний та громадський контроль за використанням і охороною земель. Моніторинг земель. Призначення і завдання моніторингу земель.	2
26			Відповідальність за порушення земельного законодавства	8
	41	лекція	Поняття юридичної відповідальності за земельні правопорушення. Земельні правопорушення як підстава юридичної відповідальності. Самовільно зайняті земельні ділянки та їх повернення.	2
		самостійне вивчення	Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства. Цивільно-правова відповідальність за порушення земельного законодавства.	4
	42	практичне заняття	Практичне заняття № 14 частина 1 Вирішення ситуаційних завдань з питань виявлення порушень земельного законодавства і визначення відповідальності за це порушення	2
			Разом	150
			Підготовка до екзамену	30
			Всього	180

6. Перелік питань на екзамен

1. Предмет, норми, методи земельного права.
2. Принципи земельного права.
3. Система земельного права.
4. Джерела земельного права.
5. Принципи земельного права.
6. Земельні правовідносини. Об'єкти, суб'єкти.
7. Система управління земельним фондом.
8. Зміст права власності на землю. Об'єкти, суб'єкти.
9. Норми безоплатної передачі земельних ділянок громадянам.
10. Порядок безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами.
11. Викуп земельних ділянок, що перебувають у приватній власності для суспільних потреб.
12. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.
13. Правовий режим земель житлової та громадської забудови
14. Придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод.
15. Право приватної власності на землю.
16. Оренда землі.
17. Підстави припинення права користування землею.
18. Право комунальної власності на землю.
19. Порядок продажу земель державної та комунальної власності громадянам та юридичним особам.
20. Право державної власності на землю.
21. Підстави припинення права користування землею.
22. Право постійного користування землею.
23. Підстави припинення права власності на землю Оренда землі.
24. Підстави примусового припинення прав на землю.
25. Право земельного сервітуту.
26. Перехід прав на землю
27. Емфітевзис. Суперфіцій.
28. Підстави набуття права на землю із земель державної та комунальної власності.
29. Обмеження прав на землю.
30. Зміст добросусідства.
31. Продаж земельних ділянок державної та комунальної власності та прав на них на земельних торгах.
32. Спільна власність на земельну ділянку.
33. Забудова присадибних ділянок.
34. Викуп земельних ділянок, що перебувають у приватній власності для суспільних потреб.
35. Право концесіонера на земельну ділянку.
36. Права та обов'язки землекористувачів.
37. Підстави набуття права на землю із земель державної та комунальної власності.
38. Права та обов'язки власників землі.
39. Набуття права на земельну ділянку за давністю користування
40. Зміст угод про перехід права власності на земельні ділянки.
41. Порядок погодження питань, пов'язаних з викупом земельних ділянок для суспільних потреб.
42. Особливості продажу земельних ділянок державної та комунальної власності іноземним державам, іноземним юридичним особам.
43. Земельні ділянки фермерських господарств.
44. Земельні ділянки для ведення садівництва, городництва.
45. Добровільна відмова від права власності та права постійного користування земельною ділянкою.
46. Склад земель сільськогосподарського призначення.
47. Порядок надання земельних ділянок державної та комунальної власності у користування.
48. Спільна часткова власність на земельну ділянку.

49. Використання земель житлової та громадської забудови.
50. Права та обов'язки власників землі.
51. Порядок погодження питань, пов'язаних з викупом земельних ділянок для суспільних потреб.
52. Види права земельного сервітуту.
53. Порядок припинення права користування земельними ділянками, які використовуються з порушенням земельного законодавства.
54. Порядок зміни цільового призначення земельних ділянок, які перебувають у власності громадян та юридичних осіб.
55. Охоронні і санітарні зони. Санітарно-захисні зони. Зони особливого режиму використання земель.
56. Право концесійного землекористування.
57. Порядок встановлення земельного сервітуту.
58. Дія і припинення дії земельного сервітуту.
59. Підстави для примусового припинення прав на земельну ділянку.
60. Примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності. Конфіскація земельних ділянок.
61. Поняття, склад та порядок використання земель сільськогосподарського призначення.
62. Поняття, склад та порядок використання земель житлової та громадської забудови.
63. Поняття земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, склад, види і використання цих земель.
64. Землі оздоровчого та рекреаційного призначення.
65. Землі лісгосподарського призначення.
66. Землі водного фонду.
67. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
68. Поняття про відшкодування збитків землевласникам і землекористувачам.
69. Підстави та порядок відшкодування збитків землевласникам і землекористувачам.
70. Поняття про відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.
71. Умови відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.
72. Поняття планування використання і охорони земельних ресурсів як функція управління земельним фондом.
73. Землеустрій як функція управління земельним фондом.
74. Державний земельний кадастр як функція управління земельним фондом.
75. Поняття земельних спорів. Система органів з питань вирішення земельних спорів.
76. Порядок розгляду земельних спорів.
77. Зміст і завдання контролю за використанням і охороною земель.
78. Призначення і завдання моніторингу земель.
79. Поняття юридичної відповідальності за земельні правопорушення.
80. Земельні правопорушення як підстава як функція управління земельним фондом.

7. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Земельне право» у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач, виконання вправ.

8. Контроль результатів навчання

8.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань здобувачів освіти здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- модульні контрольні роботи у формі тестування;
- директорська контрольна робота;
- екзамен.

Зміст курсу дисципліни «Земельне право» поділений на 4 змістових модулів. Кожний модуль включає в себе лекції, практичні заняття та самостійну роботу здобувачів освіти і завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу.

Після завершення відповідного змістового модуля проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т.ч. і матеріал самостійно, виконали практичні роботи.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування, та середній рейтинг виконання практичних робіт.

Участь здобувачів освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі, тестові завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання студентами. Здобувач освіти, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МК і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів, які входять до визначених тем змістових модулів семестру.

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі екзамену, який передбачає два усних запитання та вирішення ситуативної задачі.

8.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який має стійкі системні, глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію дисципліни (предмета), усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;

- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає викладений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та

професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;

- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;

- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити, не виконує практичне завдання у визначений термін, із значними помилками заповнює і складає документи, не робить узагальнення і висновки та не охайно оформляє виконані завдання та звіти.

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;

- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

8.3. Оцінювання за формами контролю

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Заліковий модуль (екзамен)	Разом, %
%	15	15	15	15	40	100 %
Мінімум	0	0	0	0	0	0
Максимум	50	50	50	50	50	50

8.4 Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесяти- бальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості
97-100	49-50	5	відмінно
93-96	47-48	5	відмінно
90-92	45-46	5	відмінно
85-89	43-44	4	добре
80-84	40,41,42	4	добре
75-79	38,39	4	добре
69-74	35,36,37	3	задовільно
65-68	33-34	3	задовільно
60-64	30,31,32	3	задовільно
менше 60	0-29	2	незадовільно

9. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Програма навчальної дисципліни
4. Плани занять
5. Конспект лекцій з дисципліни
6. Завдання для обов'язкової контрольної роботи
7. Інструкційно-методичні матеріали до семінарських занять
8. Інструкційно-методичні матеріали до практичних занять
9. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
10. Питання до заліків з модулів
11. Контрольні завдання до заліків з модулів
12. Питання до екзамену
13. Екзаменаційні білети
14. Навчальний посібник
15. Роздавальний матеріал
16. Презентації до тем

Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Конституція України, від 28.06.1996 року №254к/96-вр.
2. Земельний кодекс України №2768-III від 25.10.2001 року.
3. Кодекс адміністративного судочинства України №2747-IV від 06.07.2005 року
4. Податковий кодекс України №2755-VI від 02.12.2010 року.
5. Цивільний процесуальний кодекс України №1618-IV від 18.03.2004 року.
6. Цивільний кодекс України №435-IV від 16.01.2003 року.
7. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» №1952-IV від 01.07.2004 року (із змінами, внесеними законом №1878-VI).
8. Закон України «Про землеустрій» №858-IV від 22.05.2003 року (із змінами, внесеними законом №3774-VI).
9. Закон України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» №899-IV від 05.06.2003 року.
10. Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації» №1808-IV від 17.06.2004 року.
11. Закон України «Про Державний земельний кадастр» №3613-VI від 07.07.2011 року.
12. Закон України «Про нотаріат» №3425-XII від 02.09.1993 року.
13. Закон України «Про звернення громадян» №393/96-ВР від 02.10.1996 року.
14. Закон України «Про оцінку земель» №1378-IV від 11.12.2003 року.
15. Закон України «Про оренду землі» №161-XIV від 06.10.1998 року.
16. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» №280/97-ВР від 21.05.1997 року.
17. Закон України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності» №1559-VI від 17.11.2009 року.
18. Закон України «Про доступ до публічної інформації» №2939-VI від 13.01.2011 року
19. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст.350)
20. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, N 30, ст.204)
21. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, N 49, ст.517)
22. Закон України «Про автомобільний транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 22, ст.105)
23. Гірничий закон України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 50, ст.433)
24. Закон України «Про залізничний транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 40, ст. 183)
25. Закон України «Про меліорацію земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 11, ст.90)
26. Закон України «Про курорти» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 50, ст.435)
27. Закон України «Про концесії» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 41, ст.372)
28. Закон України «Про іпотеку» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 38, ст.313)
29. Закон України «Про заставу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 47, ст.642)
30. Закон України «Про охорону земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст.349)
31. Закон України «Про основи містобудування» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 52, ст.683)
32. Закон України «Про міський електричний транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 51, ст.548)
33. Закон України «Про трубопровідний транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 29, ст. 139)
34. Закон України «Про третейські суди» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 35, ст.412)
35. Закон України «Про транспорт» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 51, ст.446)
36. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 34, ст.502)
37. Закон України «Про фермерське господарство» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 45, ст.363) березня.
38. Земельне право України. Навчальний посібник / А.М. Мірошніченко: К.: Алерта, ЦУЛ, 2011. – 678 с.
39. Порядок ведення Державного земельного кадастру, 2012.– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-п>

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
2. Кабінет міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
3. Міністерство аграрної політики та продовольства <http://minagro.gov.ua>
4. Держгеокадастр <http://land.gov.ua>
5. Законодавство України <http://www.zakon.rada.gov.ua>
6. Сайт землепорядників України <https://zemres.com>
7. Земельна спілка України <https://zsu.org.ua>
8. Аграрний-портал <http://agroportal.ua>
9. Земельний портал України <https://zem.ua/uk/>
10. Управління Держгеокадастру в Рівненській області <http://rivnenska.land.gov.ua>